

Vorig jaar ruim 400 overleden Belgen gerepatrieerd vanuit buitenland

DELA stelt vast dat verschillen in Europese procedures voor onnodige vertragingen zorgen en vraagt voor meer afstemming

Vorig jaar werden meer dan 400 overleden Belgen vanuit het buitenland naar België gerepatrieerd. Daarnaast werden nog eens ruim 400 overledenen vanuit België naar hun land van herkomst overgebracht. Dat blijkt uit cijfers van uitvaartspecialist DELA, dat 80% van alle repatriëringen in ons land organiseert. De cijfers liggen in lijn met de voorbije drie jaar. Spanje, Frankrijk en Italië blijven de landen waaruit Belgische vakantiegangers het vaakst gerepatrieerd worden. Maar één ding ziet DELA veranderen: de druk om overledenen snel terug naar huis te brengen. *“Voor nabestaanden telt logischerwijs één ding: ze willen hun dierbaren zo snel mogelijk bij zich hebben. Maar die verwachtingen zijn jammer genoeg vaak onrealistisch. Zelfs in veel Europese landen loopt dat proces een pak trager dan je zou verwachten.”*

Vorig jaar begeleidde DELA via haar repatriëringscentrum op Brussels Airport de terugkeer van meer dan 20% overleden Belgen uit Spanje. Het is daarbij het land van waaruit de meeste repatriëringen plaatsvinden. Frankrijk volgt met zo'n 15% van de repatriëringen en Italië met 4%.

Ilse Lazou, manager van het repatriëringscentrum van DELA: “Het is niet nieuw dat Spanje bovenaan in de repatriëringcijfers staat. Het land is al jaren de populairste vakantiebestemming voor Belgen en trekt ook veel overwinteraars of mensen met een tweede verblijf aan. Daardoor lag het aantal repatriëringen vooral in januari van vorig jaar uitzonderlijk hoog. Ook dodelijke ski-ongevallen in populaire bestemmingen als Frankrijk, Italië en Oostenrijk speelden in die eerste maand van het jaar een grote rol.”

65-plussers en jongeren

Vorig jaar begeleidde DELA in totaal bijna duizend repatriëringen. Naast het terugbrengen van overleden Belgen naar ons land, verzorgt het repatriëringscentrum ook de terugkeer van mensen met andere nationaliteiten die in België overlijden naar hun land van herkomst. Vorig jaar ging het om ruim 400 'outbound-repatriëringen'. Het merendeel betreft mensen van Marokkaanse of Tunesische afkomst die in België wonen, en om religieuze redenen in hun geboorteland begraven willen worden. Daarnaast gaat het ook om toeristen of mensen die hier tijdelijk verblijven of op doorreis zijn.

Ilse Lazou, manager van het repatriëringscentrum van DELA: “Het gaat gelukkig om een zeer kleine minderheid van de miljoenen mensen die jaarlijks naar het buitenland reizen of in België wonen, werken of op bezoek zijn. Als we Belgen repatriëren naar ons land gaat het in de meeste gevallen om een natuurlijk overlijden, vaak gelinkt aan gezondheidsproblemen zoals hartfalen. Volgens onze schattingen gaat het bij zo'n 75% van de repatriëringen in de wintermaanden over 65-plussers. Gedurende het hele jaar zien we jammer genoeg ook ongevallen in het verkeer of tijdens het sporten, en helaas komt de laatste jaren bij jongere mensen ook zelfdoding vaker voor als doodsoorzaak.”

Betere afstemming in Europa

Een overlijden in het buitenland is voor nabestaanden niet alleen emotioneel bijzonder zwaar, het brengt ook heel wat geregeld met zich mee. Bovendien heerst er vaak onzekerheid: de wens om een dierbare zo snel mogelijk naar huis te brengen, botst in de praktijk geregeld op juridische en praktische hindernissen.

Ilse Lazou, manager van het repatriëringscentrum van DELA: "De wens om de overledene snel over te brengen naar eigen land om daar samen met familie en vrienden afscheid te kunnen nemen, is cruciaal in de rouwverwerking. Maar we merken dat de doorlooptijd sterk van land tot land verschilt en afhangt van lokale wetgeving, administratieve procedures en de doodsoorzaak. Een week tot twee weken voor het lichaam teruggebracht kan worden uit Spanje bijvoorbeeld, is zeker geen uitzondering. Vooral in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland kunnen repatriëringen aanzienlijk langer duren, omdat daar vaak originele en internationale documenten vereist zijn, zoals geboorte- en huwelijksakten, die nog per post moeten worden aangeleverd."

Die administratieve vereisten zorgen ervoor dat een repatriëring soms meer tijd in beslag neemt dan families verwachten. Ook DELA ziet dat dit vlotter kan, vraagt meer afstemming tussen Europese landen en wil daarover graag rond de tafel zitten.

Ilse Lazou, manager van het repatriëringscentrum van DELA: "Brussel is heel centraal gelegen voor de repatriëring van en naar Europese en Afrikaanse landen, waarbij Brussels Airport ook een belangrijke en ondersteunende rol speelt. België heeft sinds de coronaperiode grote stappen gezet in digitalisering, waardoor een repatriëring hier snel geregeld kan worden. Maar het is opmerkelijk dat we grote verschillen zien en dat dat in veel Europese landen helemaal niet het geval is. Om lange wachttijden en bijkomende emotionele belasting voor nabestaanden te vermijden, is een betere afstemming op Europees niveau aangewezen. We willen onze expertise delen en met de bevoegde instanties rond de tafel zitten om samen werk te maken van concrete oplossingen. Repatriëring is misschien een thema dat niet meteen top-of-mind is, tot je er zelf mee geconfronteerd wordt."

Vijf do's en don'ts bij een overlijden in het buitenland

Op reis gaan, ontspannen en zonder problemen terugkeren. Gelukkig is dat nog altijd voor de grote meerderheid van de Belgen het geval. Maar wanneer het ondenkbare toch gebeurt, kunnen enkele eenvoudige do's en don'ts helpen om extra problemen en vertragingen te vermijden. Ilse Lazou, manager van het repatriëringscentrum van DELA, legt uit.

1. Zorg dat je belangrijke documenten altijd bij de hand hebt
"Dat geldt trouwens niet alleen bij een overlijden, maar ook bij een ongeval op reis. Hou essentiële gegevens fysiek of digitaal bij de hand. Handig is om een kopie online bij te houden. Denk daarbij aan identiteitsdocumenten, het telefoonnummer van je mutualiteit of verzekering (als je die hebt), en een overzicht van je ICE-contacten (In Case of Emergency). Die informatie kan in een noodsituatie cruciaal zijn", legt Ilse Lazou, manager van het repatriëringscentrum van DELA, uit.

2. Onderteken niets zonder overleg

Wie in het buitenland overlijdt, krijgt vaak snel te maken met lokale instanties of begrafenisondernemers. *"Onderteken echter geen documenten of contracten vooraleer je je bijstandsorganisatie gecontacteerd hebt. Sommige kosten of keuzes worden niet automatisch gedekt en kunnen later moeilijk teruggedraaid worden."*

3. Meld het overlijden zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 48 uur

"Neem bij een overlijden meteen contact op met je mutualiteit, reisbijstandsverzekering of uitvaartverzekering. Zij kunnen het dossier onmiddellijk opstarten en verdere stappen coördineren. Zij spelen alle info ook door aan ons, waarop wij onmiddellijk actie kunnen ondernemen. Hoe sneller de melding, hoe vlotter het proces kan verlopen."

4. Neem het identiteitsdocument van de overledene niet met je mee

"Het paspoort, eID of Kids-ID van de overledene moet bij de overledene blijven. Die regel voelt soms tegenstrijdig aan omdat je alle persoonlijke bezittingen wil meenemen, maar is strikt noodzakelijk. Zonder geldig identiteitsdocument kan een repatriëring niet doorgaan. "

5. Ga goed verzekerd op reis, zeker buiten Europa

"Een gewone repatriëring van een overledene kost snel ongeveer 6.000 euro, maar die prijs kan oplopen tot meer dan 10.000 euro voor repatriëringen uit andere werelddelen. De tussenkomst van mutualiteiten is vaak beperkt en geldt niet overal. Een aangepaste reisverzekering kan in zo'n situatie niet alleen financiële zorgen beperken, maar ook administratieve ondersteuning bieden. Het Uitvaartzorgplan van DELA dekt trouwens ook repatriëring naar België bij overlijden in het buitenland", aldus Ilse Lazou.